

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.559/2021/11. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

A felperesek képviselője:

Szűcs Péter Ügyvédi Iroda

(Cím6,

ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

(Cím1)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek, alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 61.Pf.635.079/2020/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.86.777/2020/14.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet részben – az első- és másodfokú perköltség, valamint a le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a II. rendű felperes jövedelemvesztése tekintetében megváltoztatja, az alperest a II. rendű felperes részére további 7.396.358 (hétmillió-háromszázkilencvenhatezer-háromszázötvennyolc) forint és annak 2018. szeptember 20-tól a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatának 15 napon belüli megfizetésére, valamint 2020. július 1-jétől minden hónap 10. napjáig előre esedékesen havi 172.175 (százhetvenkétezer-százhetvenöt) forint járadék megfizetésére kötelezi; az alperes által az I-II. rendű felperesek részére együttesen fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.278.927 (egymillió-kétszázhetvennyolcezer-kilencszázhuszonhét) forintra felemeli; az I-II. rendű

felperesek által az állam javára egyetemlegesen fizetendő le nem rótt kereseti illeték összegét 18.580 (tizennyolcezer-ötszáznyolcvan) forintra leszállítja; az alperesnek a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelezését mellőzi, és megállapítja, hogy a további 954.155 (kilencszázötvennégyezer-százötvenöt) forint le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli; egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II. rendű felperesek részére együttesen 893.092 (nyolcszázkilencvenháromezer-kilencvenkét) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy az illetékes állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg az államnak 11.420 (tizenegyezer-négyszázhusz) forint le nem rótt együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy a további 1.590.258 (egymillió-ötszázkilencvenezer-kétszázötvennyolc) forint le nem rótt együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Bíróság a 6.P.27.998/2000/69. számú közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét az 1998. december 9-én született II. rendű felperes egészségi állapotával kapcsolatban a felpereseknél jelentkező károk vonatkozásában. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 7.Pf.20.290/2007/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú közbenső ítéletet helybenhagyta.

[2] A Fővárosi Bíróság a 2009. december 15-én kelt 6.P.27.998/2000/107. számú ítéletével az alperest – egyebek mellett – az I. rendű felperes javára 3.500.000 forint nem vagyoni kártérítés, a II. rendű felperes részére 8.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ezen összegek 1998. december 9-től járó késedelmi kamatainak, továbbá az I. rendű felperes javára mindösszesen 19.087.937 forint vagyoni kártérítés és abból különböző részösszegek után eltérő időpontoktól járó késedelmi kamatok, valamint 2010. január 1-jétől havonta előre esedékesen 175.207 forint járadék megfizetésére kötelezte. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2010. július 7-én meghozott, 7.P.20.450/2010/4. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és – egyebek mellett – az I. rendű felperesnek járó vagyoni kártérítés összegét 18.302.963 forintra leszállította. A jogerős ítélet alapján az alperes által az I. rendű felperes részére fizetendő havi 175.207 forint járadékból az adott perben előterjesztett keresettel érintett ápolás-gondozás járadéka 59.040 forint, a háztartási kisegítői járadék 7.000 forint, az élelemfeljavítási járadék 17.000 forint, míg a gyógycipő járadéka 916 forint.

[3] A II. rendű felperes állandó ápolásra, gondozásra szorul, felügyelete a nap minden szakában szükséges, az önálló életvitelhez szükséges tevékenységeket elvégezni nem tudja. 2017. február 6. óta már nem bentlakásos formában vesz részt az iskolai ellátásban, hanem az I. rendű felperes minden nap reggel gépkocsival szállítja a Vakok Intézetében található iskolába, ahol naponta 8 órától 13 óráig tartó képzésen vesz részt. Az I. rendű felperes a II.

rendű felperest teljes mértékben ellátja, ápolását és gondozását biztosítja. A II. rendű felperes hosszabb idejű otthon tartózkodásával a háztartási munkák is megnövekedtek, amelyeket az I. rendű felperes végez.

[4] A II. rendű felperes lakóhelyéül szolgált ingatlan szinteltolással épült, amely nem alkalmas a mozgásszervi fogyatékos, tartósan mozgássérült személy életterének. Az ingatlan átépítési költsége 2012-ben bruttó 21.000.000 forintba került volna. Az I. rendű felperes ügyintézése mellett a II. rendű felperes tulajdonába került adásvétel útján egy telekingatlan, amelyen anyagi segítséggel, 7.875.000 forint + ÁFA önerővel egy házat építettek fel, ahol megoldható a II. rendű felperes speciális egészségi állapotának megfelelő lakhatása, gondozása és ápolása.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperesek módosított keresetükben az alperest az I. rendű felperes javára ápolás és gondozás többletköltsége címén a 2017. február 6. és 2019. november 30. közötti időszakra 6.351.459 forint és késedelmi kamatai, 2019. december 1-jétől véghatáridő nélkül – az addigi havi 59.040 forint helyett – havi 274.500 forint járadék, háztartási kisegítő költsége címén a 2017. december 6. és 2019. november 30. közötti időszakra 506.700 forint és késedelmi kamatai, 2019. december 1-jétől – az addigi havi 7.000 forint helyett – havi 22.000 forint járadék, élelemfeljavítási költség címén a 2017. január 1. és 2019. november 30. közötti időszakra 162.196 forint és késedelmi kamatai, 2019. december 1-jétől – az addigi havi 17.000 forint helyett – havi 22.287 forint járadék, gyógycipő többletköltsége címén a 2017. január 1. és 2019. december 30. közötti időszakra 68.635 forint és késedelmi kamatai, 2019. december 1-jétől – az addigi havi 916 forint helyett – havi 2.887 forint járadék, a T. terápia költségeként 215.000 forint és késedelmi kamatai; míg a II. rendű felperes részére jövedelemvesztés címén a 2016. december 9. és 2019. november 30. közötti időszakra 6.191.133 forint és késedelmi kamatai, 2019. december 1-jétől havi 172.175 forint járadék, házépítés költsége címén 10.912.310 forint és késedelmi kamatai, rehabilitációs eszközök költsége címén 178.349 forint és késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

[6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy az előzményi perben hozott jogerős közbenső ítélet és ítélet az újonnan előterjesztett kártérítési igények vonatkozásában nem tekinthető irányadónak.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. rendű felperes élelemfeljavítás költsége és a II. rendű felperes jövedelemvesztés megtérítése iránti keresetét teljes egészében elutasította, egyebekben az alperest a keresettel egyezően marasztalta. Az alperest 841.204 forint perköltségnek a felperesek mint egyetemleges jogosultak javára történő megfizetésére kötelezte.

[8] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 230. § (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a jogerős ítéletet követően bekövetkezett változások miatt indított utóperben az egyes jogcímek kapcsán külön-külön kell vizsgálni a változás okait, és a jogerős ítéletben foglaltaktól eltérő szempontokra, számítási módra áttérni nem lehet.

[9] Az ápolás-gondozás járadéka tekintetében a jogerős ítéletnek abból a ténymegállapításából indult ki, hogy a II. rendű felperes állandó ápolásra, gondozásra szorul, felügyelete a nap minden szakában szükséges, önellátásra képtelen. Figyelemmel volt arra, hogy ehhez képest olyan körülményt, amely a II. rendű felperes állapotának javulására utalt

volna, az alperes sem állított, ezért önmagában az ápolás-gondozás napi idősükségletének vitatása az ítélt dolog újbóli vizsgálatát nem tette lehetővé. Értékelte, hogy a II. rendű felperes 2017. február 6. óta már nem bentlakásos intézményben tanul. Mivel pedig a jogerős ítélet egy gazdasági társaság árszabását vette alapul, és az ott meghatározott díjak 75%-ában határozta meg a járadék mértékét, ezért a járadék felemelése iránti kereset elbírálásakor is ezt tekintette irányadónak.

[10] A háztartási kisegítői járadékkal kapcsolatban annak tulajdonított jelentőséget, hogy ezek a többletfeladatok az előzményi perben beszerzett szakértői vélemény szerint a II. rendű felperes egészségi állapotával okozati összefüggésben merültek fel, és ebben változás nem történt. A járadék felemelésének indokaként szintén azt a körülményváltozást jelölte meg, hogy a II. rendű felperes már nem bentlakásos iskolában tanul, s emiatt a korábbiaktól eltérően már nem havi 9 napra, hanem havi 30 vagy 31 napra indokolt e többletköltség felszámítása. Kiemelte, hogy – az alperes hivatkozásával ellentétben – a régi Pp. 230. §-a alapján az általános kártérítésként megítélt járadék felemelése iránti igény érvényesítése sem kizárt.

[11] Az élelemfeljavítási járadék vonatkozásában a kereset elutasítását az alábbiakkal indokolta. Kifejtette, hogy bár az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye az élelemfeljavítás szükségességét alátámasztotta, azonban a felperesek a járadékemelést megalapozó tényt nem bizonyították. Ehhez annak bizonyítását tartotta volna szükségesnek, hogy a jogerős ítélet alapján fizetendő havi 17.000 forint járadék a II. rendű felperes élelemfeljavítási költségét nem fedezi. Jóllehet a felperesek a jogerős ítélet meghozatala óta bekövetkezett lényeges körülményváltozasként az inflációra hivatkoztak, álláspontja szerint az infláció önmagában és általában sem adhat alapot a járadék felemelésére, mert annak hatása mindenkit érint. Hivatkozott arra, hogy az infláció az alperesen és jogellenes magatartásán kívül álló okból következik be, s így a teljes reparáció elvének körén kívül esik. Rámutatott továbbá: a KSH inflációs rátájára vonatkozó megállapítást a korábbi jogerős ítélet sem tartalmaz, és nem is tartalmazhat, ennél fogva az nem is lehet olyan körülmény, amely utóbb lényegesen megváltozott, ezért a változása nem eredményezheti a szolgáltatás mennyiségének megváltoztatását. Ehhez kapcsolódóan utalt arra, hogy az utóperben kizárólag az előzményi perben eljáró bíróság által értékelt tények és körülmények utóbb bekövetkezett változását és mértékét lehet vizsgálni.

[12] A gyógycipő járadéka esetében arra volt figyelemmel, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a gyógycipő használata a továbbiakban is indokolt, és e termék ára 2000 óta jelentősen emelkedett, amit a felperesek bizonyítottak.

[13] Az új kártérítési igények tekintetében azt emelte ki, hogy az alperes kártérítési felelősségét a jogerős közbenső ítélet állapította meg, az ítélt dolog, így azt az alperes a régi Pp. 229. § (1) bekezdésére tekintettel vitássá már nem teheti. Éppen ezért rögzítette, hogy az alperes minden olyan kár megtérítésére köteles, amely okozati összefüggésben áll a jogerős közbenső ítélettel megállapított károkozásával.

[14] A T. terápia igénybevételének indokoltságát az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján elfogadta, és az alperest annak számlával igazolt költségének megtérítésére kötelezte.

[15] A II. rendű felperes jövedelemveszteség megtérítése iránti keresetének elutasítását azzal indokolta, hogy a felperesek az e körben általuk állított tények egyikét sem bizonyították. Ennek megfelelően bizonyítatlannak tekintette, hogy a II. rendű felperes az alperes magatartásának hiányában már szakközépiskolát végzett volna, dolgozna, és jövedelme a szakképzettségéhez igazodó, havi jövedelme pedig az egyes időszakokra követelt összegű lenne.

[16] A házépítés költsége vonatkozásában a keresetnek teljes egészében helyt adott. Ennek során abból indult ki, hogy az igazságügyi műszaki szakértői vélemény szerint a korábbi lakóhelyül szolgált ingatlan nem volt akadálymentesíthető, de ha az meg is valósult volna, a bekerülési költsége 2012-ben kb. 6.000.000 forinttal haladta volna meg az új ingatlan felépítéséhez nyújtott önerő megfizetésével felmerült, a keresetben megtéríteni kért költséget. Megalapozatlannak minősítette az alperesnek azt a hivatkozását, amely szerint a II. rendű felperes e költség megtérítését azért sem kérhette, mert azt a jogerős ítélet alapján részére megfizetett és gyámhatósági betétben elhelyezett kártérítési összegből fedezte. Ezzel szemben rámutatott arra, hogy a jogerős ítélet alapján megfizetett kártérítés az előzményi perben elbírált vagyoni és nem vagyoni károk kompenzálására szolgált, és az átkerült a II. rendű felperes vagyonába. Figyelembe vette továbbá, hogy a korábbi perben a felperesek sem akadálymentesítés, sem házépítés költségének megfizetése iránti igényt nem érvényesítettek.

[17] A keresetben megjelölt rehabilitációs eszközök beszerzésének indokoltságát az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján állapította meg, és a felmerült költségek összegét a csatolt számlákkal igazoltnak találta.

[18] A perköltség viseléséről a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, annak figyelembevételével határozott, hogy a felperesek 78,9%-ban lettek pernyertesek, és perköltségük a jogi képviselőjük általános forgalmi adóval növelt összegű munkadíjából, valamint az általuk előlegezett szakértői díjakból állt.

[19] A valamennyi fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az I. rendű felperesnek járó marasztalási összeget 7.536.177 forintra, az ápolás-gondozás havi járadékát 252.981 forintra leszállította, az alperest a II. rendű felperes javára további 3.346.149 forint és annak 2018. szeptember 20-tól számított késedelmi kamatai, valamint 2020. július 1-jétől havi 92.545 forint járadék megfizetésére kötelezte. Az alperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.216.865 forintra felemelte, a felperesek által fizetendő kereseti illeték összegét leszállította, míg az alperes kereseti illeték fizetési kötelezettségét mellőzte. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[20] Az I. rendű felperesnek az élelemfeljavítási költség megtérítése iránti keresetét elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéssel szemben előterjesztett fellebbezését megalapozatlannak találta. Azzal a fellebbezési hivatkozással egyetértett, hogy az élelemfeljavítás indokoltsága ítélt dolog, ezért ebben a körben az elsőfokú bíróság szükségtelen vizsgálatot végzett. Osztotta ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy önmagában az infláció mint az árképzés egyik eleme nem szolgál alapul a járadék felemelésére. Kiemelte, hogy a régi Pp. 230. § (1) bekezdése alapján az I. rendű felperes akkor kérheti a járadék összegének felemelését, ha azok a kiadások, amelyek fedezetére a járadék szolgál, időközben számottevően emelkedtek. Ehhez képest megállapította, hogy az I. rendű felperes nem bizonyította a II. rendű felperes speciális élelmezési kiadásainak olyan mértékű emelkedését, amely a járadék felemelését indokolta volna.

[21] A II. rendű felperes jövedelemveszteség megtérítése iránti keresetét elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéssel szemben előterjesztett fellebbezését részben megalapozottnak minősítette. Ezzel kapcsolatban felhívta a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 355. § (4) bekezdését, 356. § (1) bekezdését és 357. §-át. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat számos esetben elfogadta a jövedelemveszteség kapcsán előterjesztett igényt olyan fiatalok esetében, akiknél a károsodás a középiskolai vagy szakmai végzettség megszerzését és tartós munkába állásukat, tehát a tényleges jövedelemszerző tevékenységet megelőzően következett be. A perbeli eset sajátosságát abban

jelölte meg, hogy a felperest néhány napos korában érte olyan mértékű károsodás, amelynek folytán nem volt, és nem is lesz abban a helyzetben, hogy életpályát válasszon, jövedelemszerző tevékenységet folytasson. Megállapította továbbá: a II. rendű felperestől nem várható el annak bizonyítása, hogy ha egészséges volna, akkor pontosan milyen iskolai végzettséget szerzett volna, és milyen jellegű munkával, milyen összegű jövedelme lehetett volna. Álláspontja szerint a II. rendű felperes testvérenek végzettsége és életpályája sem szolgálhat alapul a jövedelemvesztés megállapításához. Azt ugyanakkor a bizonyossággal határos valószínűséggel megállapíthatónak tartotta, hogy a II. rendű felperes a súlyos egészségkárosodása hiányában munkát végzett volna, amellyel a kötelező legkisebb munkabér összegét elérő rendszeres jövedelmet mindenképpen szerzett volna. Érvelése szerint ennél magasabb összegű, így a keresetben hivatkozott, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által meghatározott átlagbér elérése még a valószínűség szintjén sem bizonyított. A régi Ptk. 356. § (2) bekezdésére tekintettel a járadék mértékét a II. rendű felperes részére 2016. december 1-jétől folyósított rokkantsági járadékkal csökkentett összegben határozta meg.

[22] A felpereseknek az elsőfokú perköltséget érintő fellebbezését annyiban megalapozottnak találta, hogy az elsőfokú bíróságnak módjában állt volna a régi Pp. 81. § (2) bekezdése szerint rendelkezni a perköltség viseléséről. Tévesnek minősítette viszont a felpereseknek azt a fellebbezési hivatkozását, hogy az elsőfokú bíróság általános forgalmi adó felszámítása nélkül határozta meg a perköltség összegét. Mindezekhez képest a felperesek módosult pernyertességének arányát (92%) figyelembe véve, az utóbbi jogszabályhely alkalmazásával kötelezte az alperest a felpereseknek – az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjat is tartalmazó – elsőfokú perköltségének megfizetésére.

[23] Az alperesnek – elsődlegesen az újonnan előterjesztett kártérítési igények tekintetében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és a per megszüntetésére, ezen túlmenően az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és a kereset teljes elutasítására irányuló – fellebbezését részben találta megalapozottnak.

[24] Egyetértett az elsőfokú bíróságnak az ítélt dologgal kapcsolatban kifejtett indokaival. Azt tartotta lényegesnek, hogy a felperesek a jogerős közbenső ítéletben foglaltakkal megegyező, változatlan ténybeli alapon keletkezett újabb káraik megtérítése iránt indították a pert. Emiatt az alperes részéről azt már nem tartotta vitathatónak, hogy a kártérítési felelőssége fennáll az ugyanazon károkozó magatartása folytán a II. rendű felperes egészségi állapotával kapcsolatban a felpereseknél jelentkező károk vonatkozásában.

[25] Az alperes fellebbezését kizárólag az I. rendű felperes ápolási-gondozási járadéka tekintetében tartotta teljesíthetőnek azért, mert az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az ápolási díjat felváltó gyermekek otthongondozási díja 2020. január 1-jétől 123.910 forintra emelkedett, amelyből a 10%-os nyugdíjjarulék levonása után az I. rendű felperest 111.519 forint illeti. E számítási hibát korrigálva az alperes által fizetendő lejárt és folyamatos járadék összegét – a rendelkező részben írtak szerint – leszállította.

[26] A II. rendű felperest megillető házépítési költség esetében egyetértőleg utalt az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettekre. A fellebbezésre tekintettel kiemelte, hogy egyrészt az előzményi perben a II. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege nem fedezte volna a szóban forgó költségeket, másrészt a II. rendű felperes nem is volt köteles a kár megtérítésére fordítani a nem vagyoni kártérítés összegét, és ezzel a károkozót a további kártérítés megfizetése alól mentesíteni.

[27] A T. terápia és a rehabilitációs eszközök költsége vonatkozásában megalapozatlannak tartotta az alperesnek azt a hivatkozását, hogy a felperesek részéről bizonyítatlan maradt: a korábbi jogerős ítélet alapján fizetett rehabilitációs járadék ezeket a költségeket nem fedezi. Hivatkozott arra, hogy az említett rehabilitációs járadék más költségek megtérítésére szolgál.

[28] Mindemellett rögzítette, hogy mivel az alperes fellebbezése – az ápolási-gondozási járadék kivételével – az egyes követelések összegét nem érintette, ezért arra a vizsgálat nem terjedt ki.

A felülvizsgálati kérelmek és ellenkérelmek

[29] A jogerős ítélet ellen valamennyi fél felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

[30] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, az alperesnek az I. rendű felperes élelemfeljavítás költsége és a II. rendű felperes jövedelemvesztesége tekintetében a keresettel egyező marasztalását, valamint az elsőfokú perköltség összegének 1.299.277 forint + ÁFA összegre való felemelését kérték.

[31] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 230. § (1) bekezdését és 253. § (3) bekezdését, a régi Ptk. 355. § (1)-(4) bekezdéseit, továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. §-át és 4/A. §-át jelölték meg.

[32] Az élelemfeljavítási költség kapcsán hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítottság hiányát nem rótta az I. rendű felperes terhére, az elsőfokú ítéletben nem volt olyan megállapítás, amely szerint az I. rendű felperes az árváltozás tényét nem bizonyította, és ezért az I. rendű felperes fellebbezése sem erre irányult. Éppen ezért állították, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátain túlterjeszkedve hagyta helyben az elsőfokú ítéletet. Utaltak arra is, hogy az elsőfokú bíróság ezt a keresetet nem azért utasította el, mert önmagában az infláció nem képezheti a járadék felemelésének alapját, hanem azért, mert az inflációt az alperes magatartásától független, mindenkit érintő negatív irányú változásnak tekintette. Állításuk szerint a másodfokú bíróság ezeket az indokokat nem osztotta, és a hangsúlyt arra helyezte, hogy az I. rendű felperes nem bizonyította a speciális élelmezési árak olyan mértékű emelkedését, amelynek fedezetére a korábbi járadék már nem nyújt kellő fedezetet. Jelentőséget tulajdonítottak annak is, hogy az általuk okiratokkal igazolt, a KSH által mért inflációval igazolt élelmiszer-áremelkedést az alperes sem vitatta. Ennélfogva bizonyíték- és iratellenesnek tartották a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy az I. rendű felperes a bizonyítási feladatának nem tett eleget. Hangsúlyozták továbbá, hogy az infláció minden körülmények között önmagában megalapozza a járadék felemelését, ha a változás mértéke lényegesnek minősül, az adott esetben pedig 20-30%-os árváltozás történt.

[33] A II. rendű felperes jövedelemvesztesége vonatkozásában a másodfokú bíróság jogi érvelésével teljes mértékben egyetértettek, sérelmezték ugyanakkor az e jogcímen a jogerős ítéletben megállapított járadék mértékét. Okfejtésük szerint a minimálbér mint az egyik szélsőséges eset figyelembevétele a teljes kártérítés elvét sérti, és annak csak a középérték, vagyis a keresetben hivatkozott, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által meghatározott átlagbér felelt meg. Kiemelték, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint az ilyen esetekben elégséges a nagy, bizonyossággal határos valószínűség igazolása a jövedelemveszteség tényének bizonyításához. Értékelendőnek tartották azt a körülményt, hogy a II. rendű felperes egy szociálisan rendezett családból származik, az ikertestvére gimnáziumba járt, érettségizett, és a gimnázium technikai képzésén tervezett részt venni.

[34] Megismételték azt, a másodfokú bíróság által megalapozatlannak minősített fellebbezési hivatkozásukat, hogy az elsőfokú bíróság által javukra megítélt perköltség általános forgalmi adót nem tartalmazott. Állították, hogy ezzel ellentétes megállapítás sem az elsőfokú ítélet rendelkező részének, sem annak indokolásának ismeretében nem tehető.

[35] Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezése mellett az I. rendű felperes részére fizetendő marasztalási összeg 3.571.414 forintba történő leszállítását, az I. rendű felperest megillető ápolási-gondozási járadék havi összegének 50%-kal való leszállítását, az I. rendű felperesnek a T. terápia költségei és rehabilitációs költségek megtérítése iránti keresetének elutasítását, a II. rendű felperes javára megítélt lejárt és folyamatos jövedelempótló járadék összegének 50%-kal való leszállítását, továbbá a II. rendű felperes javára megítélt házépítési költség összegének 2.912.310 forintba való leszállítását kérte.

[36] Megsértett jogszabályhelyként az Alkotmány 67. §-át és 70/A. §-át, a régi Ptk. 324-326. §-ait, 339. § (1) bekezdését, 355. § (4) bekezdését és 360. § (1) bekezdését, a régi Pp. 3. § (2) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését, 221. § (1) bekezdését és 229. § (1) bekezdését jelölte meg.

[37] Megismételte az ítélt dologgal kapcsolatban az eljárás korábbi szakaszaiban kifejtett jogi álláspontját. Utalt arra, hogy a jogerős ítéletben e körben felhívott eseti döntés baleseti kártérítésre vonatkozik, és ezért a perben nem vehető figyelembe. Lényegesnek tartotta, hogy a II. rendű felperes egészségkárosodásához nem szándékos jogsértés vagy hanyagság vezetett. Értelmezése szerint az előzményi perben hozott jogerős közbenső ítélet alapján nem kell teljeskörűen megtérítenie minden olyan kárt, amely a szepszis nélkül nem következett volna be. Sérelmezte annak figyelmen kívül hagyását, hogy a károk mértékét a felpereseknek kellett bizonyítaniuk.

[38] Az I. rendű felperes javára megítélt ápolási-gondozási járadék tekintetében közgazdasági nonszensznek tartotta az arra szakosodott gazdasági társaság árszabásának 25%-kal csökkentett mértékben való figyelembevételét. Hivatkozása szerint annak az előzményi perben történt alkalmazása sem indokolhatta ezt a számítást.

[39] A jogerős ítélet alapján az I. rendű felperes részére megtérítendő T. terápia költsége és a rehabilitációs költségek esetében kifogásolta, hogy e költségek az előzményi perben megítélt rehabilitációs járadékhoz képest többletként történt felmerülését a felperesek semmilyen módon nem bizonyították. Emellett előadta, hogy az egyes rehabilitációs kezelések párhuzamos igénybevételének lehetőségéről a szakértő nem nyilvánított véleményt.

[40] A II. rendű felperes jövedelemveszteségével kapcsolatban sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérő döntésének megfelelő indokát és okszerű magyarázatát nem adta. Állítása szerint az ebben a körben alkalmazott számítási mód sem az 538/2020. (XII. 2.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet), sem a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) rendelkezéseinek nem felel meg. Az utóbbi jogszabályhelyre tekintettel hivatkozott arra, hogy a II. rendű felperes jövedelemveszteségének meghatározásakor az őt megillető személyi kedvezmény összegét is le kell vonni, az ezzel ellentétes számítás ugyanis a káronszerzés tilalmába ütközik.

[41] A II. rendű felperes házépítési költségét illetően továbbra is hivatkozott arra, hogy a házvásárlás nem kár. Értelmezése szerint ugyanis nem történt más, mint a vagyoni elemek átcsoportosítása, és a II. rendű felperes készpénzvagyonra helyébe ingatlanvagyon lépett. Megismételte azt is, hogy a II. rendű felperes részére megfizetett kártérítés összegéből teremtette elő a házvásárláshoz szükséges önerőt. A fellebbezésében foglaltakkal egyezően állította, hogy a II. rendű felperes szülei a 2012-ben történt házépítést követően sem kényszerültek a korábbi ingatlanuk értékesítésére, hanem azt a II. rendű felperes testvérének ajándékozták. Változatlanul hivatkozott annak a ténynek a bizonyíthatlanságára, hogy a

felperesek valóban a II. rendű felperes igényeire tekintettel felépített házban élnek életvitelszerűen. Állította továbbá, hogy a szóban forgó kártérítési igény elévült.

[42] A felek felülvizsgálati ellenkérelmei a jogerős ítélet ellenérdekű fél által felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseinek hatályában fenntartására irányultak.

A Kúria döntése és jogi indokai

[43] A felperesek felülvizsgálati kérelme részben megalapozott, az alperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

[44] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmek keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését, míg a felek által megjelölt és érdemben vizsgálható további okokból nem jogszabálysértő.

[45] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [rég Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pontja].

[46] A Kúria előrebocsátja továbbá, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet, amely csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH 2017.232.II., BH 2002.283.II.), a felülvizsgálatnak csak olyan jogi álláspont, mulasztás szolgálhat alapjául, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt (BH 1996.372.).

[47] Az alperes felülvizsgálati kérelme több szempontból sem felelt meg az ismertetett követelményeknek. A másodlagos, a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezésére, valamint az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányuló kérelme – a régi Pp. 275. § (4) bekezdéséből következően – az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés állítását feltételezte. Habár az alperes megsértett jogszabályhelyként több eljárásjogi jogszabályhelyet is feltüntetett, azokhoz kapcsolódó, a szóban forgó kérelmet megalapozó indokokat nem fejtett ki. A hivatkozott jogszabálysértések tartalmi körülírása a harmadlagos kérelem esetében is elmaradt, az alperes ugyanis semmiféle magyarázatát nem adta annak, hogy az általa megjelölt kártérítési igények tekintetében miért kéri a marasztalási összegek 50%-os mérséklését. Mindazonáltal az e körben kért felülvizsgálatot eleve kizárta az, hogy – miként a jogerős ítélet indokolása tartalmazza – az alperes fellebbezése az I. rendű felperes ápolási-gondozási járadékigényének kivételével az egyes igények összecszerúségét nem érintette, s emiatt arra a másodfokú felülbírálat sem terjedt ki. Ugyanezen okból nem képezhetette a felülvizsgálat tárgyát az utóbb említett járadék számításának az, az alperes fellebbezésében nem vitatott, s emiatt a másodfokú bíróság által sem vizsgált módja, amely szerint a járadék mértékének meghatározása az adott

tevékenységek elvégzésére szakosodott gazdasági társaság árszabásának alapulvételével történt.

[48] Ezen túlmenően az alperesnek az érdemi vizsgálatra egyedül alkalmas elsődleges kérelem kapcsán is voltak olyan hivatkozásai, amelyeket a felülvizsgálat során figyelembe venni nem lehetett. A II. rendű felperes jövedelemveszteségével kapcsolatban a Korm. rendelet és az Szja. tv. rendelkezéseinek alkalmazhatóságát az eljárás korábbi szakaszaiban nem állította; mint ahogy a II. rendű felperes házépítési költség megtérítése iránti követelésének elévülésére sem hivatkozott. Mindemellett a régi Pp. 3. § (2) bekezdésének és 206. § (3) bekezdésének, a régi Ptk. 360. § (1) bekezdésének, valamint az Alkotmány 67. §-ának és 70/A. §-ának sérelmét anélkül állította, hogy az ezzel összefüggő indokait ismertette volna.

[49] Mivel pedig a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő – a jogi álláspont kifejtése és a jogszabálysértés konkrét megjelölése nélkül – a korábbi beadványokra utalni (Kúria Pfv.III.20.185/2020/6., BH 1998.558.II., BH 1995.99.II.), ezért az alperesnek a fellebbezésében, valamint a fellebbezési ellenkérelmében kifejtett és a felülvizsgálati kérelmében fenntartott jogi érvei is csak annyiban voltak figyelembe vehetőek, amennyiben azok a felülvizsgálati kérelemben, annak kötelező tartalmi kellékeinek feltüntetésével is megjelentek.

[50] Az alperes a kártérítési kötelezettségének terjedelmét – az eljárás korábbi szakaszaiban előadottakkal egyezően – arra hivatkozással vitatta, hogy az előzményi perben hozott jogerős közbenső ítélet ellenére a felperesek által újonnan előterjesztett kártérítési igények megtérítésére nem köteles. A jogerős közbenső ítélet szerint az alperes kártérítési felelőssége a II. rendű felperes egészségi állapotával kapcsolatban a felpereseknél jelentkező károk vonatkozásában áll fenn, és a határozat indokolása tartalmazza, hogy a II. rendű felperes az alperes által nyújtott kezelés során fellépett szepszis következményeként maradandó egészségkárosodást szenvedett. A felperesek az adott perben egyrészt a régi Pp. 230. § (1) bekezdése alapján, utóper keretében a korábbi jogerős ítéletnek megfelelően az alperes által fizetendő egyes járadékok mértékének felemelését, másrészt az előzményi perben nem érvényesített – részben egyösszegű, részben további járadék jellegű – kártérítési igények megtérítését kérték. Az utóbbi körbe tartozó kereseti követelések olyan – részben elmaradt vagyoni előnynek (jövedelemveszteségnek), részben a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges költségnek minősülő – károk megtérítésére irányultak, amelyek az előzményi per befejezése után következtek be. Azoknak a jogerős közbenső ítéletben megállapított kártérítési felelősséget keletkeztető károkozó magatartással való oksági kapcsolatát mindkét fokú bíróság vizsgálta, amelynek bizonyítását, mint ahogy – az alperes felülvizsgálati hivatkozásával szemben – a szóban forgó károk mértékének bizonyítását is a felperesek feladataként határozták meg. Ehhez képest a felelősség terjedelme szempontjából semmiféle jelentősége nem lehetett annak, az alperes által kiemelt körülménynek, hogy a II. rendű felperes egészségkárosodásához nem szándékos jogsértés vagy hanyagság vezetett. A jogerős ítélet ezért az anyagi jogerőhatást szabályozó régi Pp. 229. § (1) bekezdését és a deliktualis felelősség általános szabályát rögzítő régi Ptk. 339. § (1) bekezdését sem sérti.

[51] Az alperes az I. rendű felperesnek a T. terápia költségének megtérítése iránti keresetének és a II. rendű felperesnek a különböző rehabilitációs eszközök költségének

megtérítésére irányuló keresetének elutasítását már az ellenkérelmében is azt állítva kérte, hogy e költségeknek az előzményi perben megítélt rehabilitációs járadékhoz képest többletként történt felmerülését a felperesek nem bizonyították. Ez a kár a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésében meghatározott kárfajták közül a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez szükséges költségnek minősült, és az e jogszabályhely által támasztott szükségesség követelménye a kiadás indokoltságának, arányosságának, célszerűségének és észszerűségének vizsgálatát is megkövetelte. Az említett szempontoknak való megfelelés ugyanis az, ami a károkozó magatartással az oksági kapcsolatot megteremti (Kúria Pfv.III.20.774/2019/4.). A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes által a korábbi jogerős ítélet alapján fizetett rehabilitációs járadék más kezelésekkal kapcsolatban rendszeresen felmerülő kiadások fedezésére szolgál. Az ehhez képest újonnan felmerült, hasonló célú kiadások szükségességét a felperesek az igazságügyi orvosszakértő szakvéleményével, míg azok összegét okiratokkal (számlákkal) bizonyították. A jogerős ítéletnek ez a rendelkezése tehát a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésének és a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásán alapult.

[52] A II. rendű felperes által megtéríteni kért házépítési költség esetében ugyancsak abból kellett kiindulni, hogy az is olyan, a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez szükséges költségnek minősült, amely a korábbi jogerős ítélet meghozatala után merült fel. A felperesek az általuk megelőzőleg használt épületnek az akadálymentes használatra való alkalmatlanságát és az ahhoz szükséges átalakítással járó költségeknek az új lakóépület létesítéséhez képest magasabb összegét az igazságügyi műszaki szakértő szakvéleményével, míg az építés költségeinek az önerőből finanszírozott összegét okiratokkal (a vállalkozási szerződéssel és számlákkal) bizonyították. Ezzel szemben az alperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul vitatta a szóban forgó költség kár jellegét, és tévesen állította e hivatkozásának a bíróságok általi figyelmen kívül hagyását, az arra vonatkozó indokok kifejtésének elmaradását. A fentiek szerint ugyanis a II. rendű felperes a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésében írt kárfogalomnak megfeleltethető, a korábbi jogerős ítélettel még el nem bíralt költségének megtérítését kérte, amelynek szükségességét, s ezáltal az alperes károkozó magatartásával való okozati összefüggésének fennállását igazolta. Emellett a másodfokú bíróság – lényegében az elsőfokú bírósággal egyezően – helyesen rögzítette, hogy a II. rendű felperes nem volt köteles az alperes által az előző jogerős ítélet alapján megfizetett nem vagyoni kártérítés összegét e kárának megtérítésére fordítani. Ellenkező esetben nem érvényesülne a régi Ptk. 355. § (4) bekezdéséből is következő teljes kártérítés elve, amely szerint a károsultat olyan helyzetbe kell hozni, mint amilyenben a károkozás nélkül lenne. Míg a korábbi nem vagyoni kártérítés a II. rendű felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására szolgált, addig az akadálymentesített ház építésének költségét ettől eltérő, az elmondottak szerint szintén megtérítendő kárnak kellett tekinteni. Éppen ezért a jogerős ítélet ebben a körben sem a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését, sem a régi Pp. 221. § (1) bekezdését nem sérti.

[53] A felperesek felülvizsgálati kérelmével érintett követelések közül az élelemfeljavítási költség tekintetében az I. rendű felperes a javára e jogcímen megítélt költségpótló járadék mértékének felemelését kérte. Ennélfogva, az utóper régi Pp. 230. § (1) bekezdésében írt szabályának megfelelően a kereset megalapozásához a korábbi jogerős ítélet alapjául szolgáló körülmények utóbb bekövetkezett lényeges megváltozására lett volna szükség. Az I. rendű felperes ilyen lényeges körülményváltozásként – ahogyan az elsőfokú ítélet indokolása is tartalmazza – kizárólag az inflációra hivatkozott. Ezzel kapcsolatban pedig a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben az elsőfokú bíróság kifejezetten rögzítette, hogy az

infláció önmagában és általában sem adhat alapot a járadék felemelésére, amivel a másodfokú bíróság is egyetértett. Az elsőfokú bíróság a kereset elutasításának indokaként utalt továbbá annak a feltételnek a hiányára, hogy a korábban megítélt járadék a II. rendű felperes élelemfeljavításának költségét nem fedezi, és e tény bizonyítatlanságát a másodfokú bíróság is kiemelte. Éppen ezért téves volt az a felülvizsgálati hivatkozás, hogy a másodfokú bíróság olyan indokok alapján hagyta helyben az elsőfokú ítéletet, amelyet az nem tartalmazott, és amelyre sem a fellebbezés, sem a fellebbezési ellenkérelem nem tért ki. Emiatt a jogerős ítélet a felülbírálat korlátait meghatározó régi Pp. 253. § (3) bekezdését nem sérti.

[54] Ezen túlmenően a bíróságok a szóban forgó költségpótló járadék felemelése iránti kereset elutasításáról a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett régi Ptk. 355. § (1)-(4) bekezdéseinek helyes alkalmazásával, a bizonyítékmérlegelés régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt általános szabályának és a már hivatkozott régi Pp. 230. § (1) bekezdésének megsértése nélkül határoztak. Az utóbbi eljárásjogi jogszabályhelyre figyelemmel abból kellett kiindulni, hogy a körülmények lényeges változása az adott jogviszonyra vonatkozóan vizsgálható, és azt biztosítja, hogy az időszakosan teljesítendő szolgáltatás esetén figyelembe vehetők legyenek későbbi, elsősorban a jogosult személyét, életkörülményeit, szükségleteit érintő, a jogosultságot, vagy annak mértékét lényegesen befolyásoló változások. Az inflációs hatás, ami nem csak az elbírálandó jogviszony alanyait, hanem mindenkit érint, önmagában nem ad jogalapot a járadék összegének felemelésére, jogszabály pedig ún. indexálási kötelezettséget nem ír elő (Kúria Pfv.III.20.875/2011/6.). Mindezt – a fentebb írtak szerint – a perben eljáró bíróságok is helyesen vették figyelembe. Ehhez képest az I. rendű felperes részéről nem lett volna nélkülözhető annak konkrét kimutatása, hogy a II. rendű felperes élelemfeljavításának költségei a korábbi jogerős ítélet meghozatala óta mekkora mértékben növekedtek. Ennek hiányában a járadék mértékének felemelésére okot adó lényeges körülményváltozás bekövetkeztét megállapítani nem lehetett. Minthogy az I. rendű felperes kizárólag az infláció mértékére vonatkozó állítást tett, és bizonyítékot is csak arra vonatkozóan szolgáltatott, a keresete nem volt teljesíthető.

[55] A jogerős ítéletnek a II. rendű felperes jövedelemveszteség megtérítése iránti keresetét elbíráló rendelkezését mindkét felülvizsgálati kérelem érintette, és közülük a felperesek felülvizsgálati kérelme volt megalapozott. Az alperes ebben a körben is tévesen hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a döntésének nem adta megfelelő indokát. A jogerős ítélet ugyanis kellő részletességgel tartalmazza az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspont kifejtését: a másodfokú bíróság az adekvát anyagi jogi jogszabályhelyek és az irányadó bírói gyakorlat felhívása mellett ismertette azokat a körülményeket, amelyek figyelembevételével a II. rendű felperes jövedelempótló járadékra való jogosultságát megállapította, továbbá részletesen és követhető módon bemutatta azt a számítást, amely alapján a járadék mértékét meghatározta. A régi Pp. 221. § (1) bekezdése tehát itt sem sérült. Ezt meghaladóan az alperes a kérdéses járadékra való jogosultság feltételeit meghatározó, a jogerős ítélet indokolásában is felhívott régi Ptk. 356. § (1) bekezdésének megsértését nem állította, míg – a korábbiakban kifejtettek szerint – a járadék mértékének számításával kapcsolatban olyan újszerű jogszabályi hivatkozásai voltak, amelyeket a felülvizsgálati eljárásban figyelembe venni nem lehetett.

[56] A felpereseknek a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésének sérelmén nyugvó, a jövedelempótló járadék mértékével kapcsolatos felülvizsgálati támadása a következők miatt volt megalapozott. A másodfokú bíróság helytállóan emelte ki az ügynek azt a sajátosságát, hogy a II. rendű felperest néhány napos korában érte olyan károsodás, amelynek folytán nem volt, és nem is lesz abban a helyzetben, hogy jövedelemszerző tevékenységet folytasson. Ez azonban a II. rendű felperes jövedelempótló járadékra való jogosultságát nem zárhatta ki. A

Kúria következetes gyakorlata szerint az említett járadék nem csak akkor állapítható meg, ha a károsult a károsodást megelőzően megszakítás nélkül munkaviszonyban állt, vagy egyéb kereső foglalkozást folytatott (Kúria Pfv.III.21.664/2016/4., Pfv.III.21.133/2020/10.). A keresetveszteségnek (jövedelemkiesésnek) mint a régi Ptk. 356. § (1) bekezdésében meghatározott konjunktív jogosultsági feltételek egyikének fennállását tehát abban az esetben is meg lehet állapítani, ha a károsultnak az életkorából adódóan a káreseményt megelőzően jövedelme még egyáltalán nem volt. A járadék alapját ilyenkor a régi Ptk. 357. § (3) bekezdésében írt számítási mód szerint, vagyis összehasonlító adatok figyelembevételével kell meghatározni. E körben a Kúriának a felperesek által hivatkozott, BH 2018.336. számon is közzétett Pfv.III.21.000/2017/6. számú ítélete szerint a baleset időpontjában a szakiskolai tanulmányok befejezése előtt álló károsult jövedelempótló járadékként igényt tarthat a Központi Statisztikai Hivatal által a versenyszférára közzétett átlagkeresetre. A Pfv.III.20.111/2021/5. számú ítéletében pedig a Kúria a teljes kártérítés elvének megfelelően tartotta a végzettségtől, munkakörtől és egyéb tényezőtől független szakképzett átlagbér alapulvételével, a feltételezett középfokú iskolai tanulmányok befejezését követő időre történt számítást egy olyan károsult esetében, aki 3 hónapos korában szenvedett súlyos egészségkárosodást.

[57] Mindezekből az következik, hogy a hasonló tárgyú perekben szükségképpen mutatkozó – és a kárnak, vagyis a jövedelemkiesésnek a károkozó magatartástól való időbeli távolságának arányában sokasodó – bizonyítási nehézségek sem jelenthetik akadályát annak, hogy a bíróság a jövedelempótló járadék alapját a régi Ptk. 357. § (3) bekezdésében meghatározott módon, összehasonlító adatok alapján állapítsa meg. Ki kell hangsúlyozni, hogy minden esetben az ügy összes körülményének mérlegelésével lehet állást foglalni arról, hogy a károsult – munkaképességének a károkozás folytán bekövetkezett csökkenése hiányában – milyen mértékű jövedelemre tehetett volna szert; erre az egyéniesítésre azonban annál kevésbé van lehetőség, minél fiatalabb életkorban következik be a károsodás. Ennélfogva a szóba jöhető összehasonlító adatok kiválasztásának legfőbb szempontja az adott esetben sem lehetett más, mint a teljes kártérítés elvének való megfelelés, ami a keresetben megjelölt, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által meghatározott átlagbér figyelembevételét indokolta. Az ettől eltérő, a minimálbér alapulvételével történt járadékszámítást tartalmazó jogerős ítélet ezért sérti a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését.

[58] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben – miként a fellebbezésükben is – arra hivatkozással kérték a javukra megítélt elsőfokú perköltség összegének felemelését, hogy az elsőfokú bíróság azt az általános forgalmi adó felszámítása nélkül határozta meg. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor az alperes által a régi Pp. 81. § (1) bekezdésének első mondata szerint, a pervesztessége arányában megfizetendő elsőfokú perköltség részeként a felperesek által előlegezett szakértői díjak mellett a jogi képviselőjük általános forgalmi adóval növelt ügyvédi munkadíját is figyelembe vette, és az ezzel összefüggő számítását az ítélet indokolásában ismertette. Az elsőfokú perköltség összegének a másodfokú bíróság általi felemelését a régi Pp. 81. § (2) bekezdésében foglalt perköltségviselési szabály alkalmazása és – erre tekintettel – az alperes terhére megállapított marasztalási összeg felemelése indokolta, az ügyvédi munkadíjat terhelő általános forgalmi adó felszámítása azonban itt is megtörtént. A jogerős ítélet ezért a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett IM rendelet 3. §-át és 4/A. §-át sem sérti. (A jogerős ítéletben megállapított elsőfokú perköltség összegének ennek ellenére történő felemelésére a marasztalás összegének felemelése miatt volt szükség.)

[59] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet részben – az első- és másodfokú perköltség, valamint a le nem rótt kereseti és

fellebbezési illeték viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a II. rendű felperes jövedelemvesztesége tekintetében megváltoztatta, az alperest a II. rendű felperes részére további 7.396.358 forint és annak 2018. szeptember 20-tól a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatának 15 napon belüli megfizetésére, valamint 2020. július 1-jétől minden hónap 10. napjáig előre esedékesen havi 172.175 forint járadék megfizetésére kötelezte; az alperes által az I-II. rendű felperesek részére együttesen fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.278.927 forintra felemelte; az I-II. rendű felperesek által az állam javára egyetemlegesen fizetendő le nem rótt kereseti illeték összegét 18.580 forintra leszállította; az alperesnek a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelezését mellőzte, és megállapította, hogy a további 954.155 forint le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli; egyebekben a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[60] A Kúria az elsőfokú perköltség viseléséről a régi Pp. 81. § (2) bekezdése alapján, az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjára, valamint 4/A. § (1) bekezdésére figyelemmel rendelkezett, és az – a fentiek szerint – tartalmazza egyrészt a felperesek által az elsőfokú eljárásban megelőlegezett szakértői díjak, másrészt az általános forgalmi adóval növelt ügyvédi munkadíj összegét. Az alperes a felpereseknek – az ugyancsak az általános forgalmi adóval növelt ügyvédi munkadíjból álló – 389.770 forint másodfokú perköltségének és 503.322 forint felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére a régi Pp. 81. § (1) bekezdésének első mondata szerint, az IM rendelet 3. § (5) bekezdésére és 4/A. § (1) bekezdésére tekintettel köteles.

[61] Az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés b) pontja] folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (1) bekezdése, 42. § (1) bekezdés a) pontja, 46. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű, 18.580 forint le nem rótt kereseti illetéket az I-II. rendű felperesek, míg az 5.076 forint le nem rótt fellebbezési illetéket és a 6.344 forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az I. rendű felperes az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazott, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdése szerint köteles az állam javára megfizetni. A további le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes teljes személyes illetékmentessége [Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja] miatt, a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

[62] A Kúria a felülvizsgálati kérelmeket a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – a felperesek kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[63] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.
Budapest, 2022. február 23.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
HM